

गमात् विवक्षितं, प्राच्यान् स्वाय्यवृद्धमक्षम् । “दक्षिणाङ्गं हरन्यायेदामोर्द्धन्त हरिं विभुम्” । इत्यादि “क्षरस्यां पितरावच्यं विधिनानेन सुव्रतम्” । पितरो तावेव देवोर्देवो “वसन्तु तदन्ते तु कर्त्तव्यं यत्तुवोधत । मायुक्तविधिना पूज्य सितं पीतं युगद्वयम् । दद्यादितानके चैव पताकाचण्डिके तथा । धूपसञ्चारणे चापि दीपदण्डौ सुशोभिनी” । भविष्यपु० “ताम्बपाल पयःपूर्णं कृत्वा तत्स्यञ्च गृह्णरम् । प्रच्छाद्योपरिवस्त्रेण गन्धपुष्पाञ्चितं मज्जत् । शिवभक्ते द्विजे दद्याद्भोजयित्वा विधानतः । प्राच्यां ससृदिते सोमे प्रतोच्याञ्च रथा गते । पौर्णमास्यां तु वेशाख्यां गृहपालं शिवाय तु । प्रीयतां मे महादेवः सोममूर्त्तिर्जगत्यातः । तच्चै विप्राय तत्यात्ममर्चयेद्भक्तिः गमेः । एवं सोमव्रतं नाम कृत्वा सोमान्तिकं व्रजेत्” ।

सोमवारव्रतं भविष्योत्तरे “तदक्षितासु संप्राप्य सोमवारं विचक्षणः । नक्षोक्तविधिना सर्वं कुर्यात् पूजादिकं विधोः । सप्रमे तु ततः प्राप्ते दत्त्वा ब्राह्मणभोजनम् । कांक्षयात्ते तु संस्थाप्य सोमं रजतसम्भवम्” । सोमरूपन्तु चतुर्दशीसमहाराजव्रतोक्तं वेदिमव्यम् “प्राप्ते कृत्वा सोमराजं श्रोतव्यैः प्रपूजितम् । प्रादुकोपानहन्मन्त्रभाजनान्नसंयुतम् । होमं हततिष्ठैः कुर्यात् सोमनाम्ना तु मन्त्रवित् । समधोऽष्टोत्तरशतमष्टाविंशतिरेव वा । होतव्या मधुसर्पिण्यां दध्ना चैव हतेन तु” इत्यादि ।

सोमाष्टमीव्रतं स्कन्दपु० “वारं सोमस्य चाटस्यां पञ्चयोऽमयोरपि । विधिवच्चन्द्रचूडाम् सोमं सम्पूजयेत्तथि” । सोमं उमावहितम् रूपन्तु कम्पाटस्यामेव व्याख्यातम् । “तिष्ठसर्पपकल्केन स्नातोऽमलजलाशये । गृहे वायतने वापि शिवैकाहितमानसः । ब्रह्मकूर्चं देवेशं प्राशयित्वा ततो व्रती” । ब्रह्मकूर्चं पञ्चगव्यम् “वासादियाममन्त्रैश्च देवं देवीं तथा चयेत् । चन्दनेनेन्दुयुक्तेन दक्षिणाङ्गं विधेयेत” इत्यादि ।

सौख्यव्रतं भविष्यपु० “एकादश्यां साधनासे चतुर्दश्यष्टमी च । एकभक्तेन यो दद्यात् चेलकान्यर्जुनानि च । उपानहो कम्बलञ्च पात्रं चित्तं तथोदकम् । करपात्रादिकं वत्स ! यथायक्तार्थादिने नृप ! । शार्त्तत्वात्परो नित्यमश्वमेधफलं लभेत् । एतत्सौख्यव्रतं नाम ध्यात्वा वाचकरं वरम्” ।

सौगन्ध्याव्रतं पञ्चपु० “वर्जयेद् वस्तु पुष्पाणि हेमलपिशिणि

व्रती । पल्लवयञ्च फाल्गुन्यां कृत्वा शक्त्या च काञ्चनम् । दद्याद्देवाचलवचायां प्रीयेतां शिवकेशवो । शिरःसौमन्यजननं सदानन्दमष्ट नृणां । कृत्वा परं पदं याति सौगन्ध्याव्रतसुप्तमम्” ।

सौभाग्यव्रतीयाव्रतं वराहपु० “यतः परं महाराज ! सौभाग्यकरणं व्रतम् । गृह्णु येनायु सौभाग्यं स्त्रीपुंसानभिजायते । फाल्गुनस्य तु मासस्य तृतीया शुक्लपक्षतः । उपोषितेन नक्त्रेण सुचिना सत्यभाषिणा । सप्तोक्तञ्च हरिं पूज्य रुद्रं वा उमया सह” इत्यादि । गरुडपु० “फाल्गुनाटि तृतीयायां लवणं यस्तु वर्जयेत् । समाने शयनं दद्यात् रुद्रं सोपस्करान्वितम्” । समाने वत्सरान्ते “संपूज्य विप्रमिश्रुनं भवानी प्रीयतामिति । गौरीकोकप्रदं नित्यं सौभाग्यव्रतमुच्यते” ।

सौभाग्यव्रतं भविष्यपु० “पौर्णमास्यां तु यः सोमं पूजयेद् भक्तिमाधरः । सौभाग्यञ्च भवेत्तस्य इति मे निश्चितमिति । मूलमन्त्राः क्षत्रं प्राभिरङ्गमन्त्राश्च कीर्त्तिताः” इत्यादि ।

सौभाग्यशयनव्रतं मत्स्यपु० “तथैवान्धत् प्रवक्ष्यामि सर्वकामफलप्रदम् । सौभाग्यशयनं नाम यत् पुराणविदो विदुः” । इत्युपक्रमे “वसन्तमासमासाद्य तृतीयायां जनप्रियाम् । शुक्लपक्षस्य पूर्वाह्ने तिलैः स्नानं समाचरेत् । तस्मिन्नहनि सा देवी किञ्च विश्वात्मना सती । पाणिपदचक्रैः मन्त्रैरुद्बुधा वरवर्णिनी । तथा सहैव देवेशं तृतीयायां समर्चयेत्” इत्यादि । “एवं संवत्सरं यावत् तृतीयायां सदा मनो ! । प्राशने दानमन्त्रे च विशेषोऽयं निबाध मे । गोष्टङ्कोदकमाद्यं स्याद् वैशाखे गोमयं पुनः । ज्यैष्ठे मन्दारकुसुमं तिलपत्रं शुचौ स्रतम् । ज्ञावणे दधि मस्माश्व नभस्ये च कुशोदकम् । जीरमाश्वयुजे माषि कार्तिके घृष्टाज्यकम्” । घृष्टाज्यं दधिमित्रं हतम् “मार्गशीर्षे तु गोमूत्रं पौषे सम्प्राशयेद् हतम् । माघे कण्ठतिलांस्तद्वत् पञ्चगव्यञ्च फाल्गुने । लज्जिता विजया भद्रा भवानी कुसुदा शिवा । वासुदेवी तथा गोरी मङ्गला कमला सती । उमा च दानकावे तु प्रीयतामिति कीर्त्तयेत् । मङ्गिकाऽशोककमलकटमोत्पलमाचतीम् । कुसुमं करवीरञ्च वाणमन्थानकुङ्कुमम् । सिन्दुवारञ्च सर्वेषु मासेषु क्रमतः स्रतम्” इत्यादि ।

सौभाग्यशक्त्याव्रतं स्कन्दपु० “ज्यैष्ठ्यां प्रवक्ष्यामि सौ-